

uluslararası yeni ekonomik düzen ve nairobi konferansı

UĞUR KÖKDEN

İnş. Yük. Müh.

Üçüncü Dünya Ülkeleri -petrol üreticisi ve ihracatçısı olsun, olmasın- siyasal planda olduğu kadar ekonomik planda da, bir dayanışma ve eylem birliğini gerçekleştirmek amacıyla çeşitli girişimlerde bulundular. Önce, tek tek varlıklarını kabul ettirdiler. Sonra, örgüt olarak ortaya çıktılar. Daha sonra da, sayıları ve güçleriyle isteklerinde direndiler. Bu dayanışma ve etkinlik tırmanmasının ilk somut sonucu, Birleşmiş Milletler (BM)'in VI. Olağanüstü Genel Kurulunda kabul edilen "Yeni Uluslararası Ekonomik Düzen ve Eylem Programı" oldu. Böyle bir sonuçta, BM'in giderek gelişen aritmetik yapısının ve hızlanan demokratikleşme sürecinin hiç kuşkusuz rolü büyük. Dolayısıyla, yeni ekonomik düzenin gerçekleştirilemesi için ilk adımı BM'in fethi olduğu ortada.

Elbette, yalnız BM yeterli olmuyor. Onun dışında, uluslararası siyaset ve ekonomi sahnesinde Üçüncü Dünya Ülkelerinin giderek artan, ağırlıklı ve etkin bir rol oynaması da belirleyici temel

öğelerden biri. Bu rol için bir örnek vermek gerekirse, "Blokuzlar" ın çalışmaları söz konusu edilebilir. Sri-Lanka (Colombo) Konferansı, bunun en son ve çarpıcı örneği. Ayrıca, Nairobi ile Colombo arasına giren BM. Nüfus, Beslenme ve Yerleşme Merkezi Konferansları da başka örnekler...

YENİ EKONOMİK DÜZEN

Yeni ekonomik düzen nedir? Kuşkusuz, kaba bir tanımlama yapılacak olursa, uluslararası ekonomik sorunların çözümünde, ikili ve çok yanlı ticaret ilişkilerinin düzenlenmesine tüm ülkelerin katkısının eşit olacağı ekonomik ilişkiler sistemi. Ayrıcalıkların kaldırılarak eşit haklara dayanan bir işbirliği kurulması; Halkların kendilerine uygun düşen ekonomik ve sosyal sistemi özgürce seçebilmeleri; yabancı güçlere karşı doğal zenginlikler üstünde tüm egemenlik haklarının kullanılması (millileştirme ve öteki haklar; yoksul ülkelerin dışa sattığı hammaddeler, aramaları fiyatları ile gelişmiş ülkelerin ürettiği mamul maddelerin fiyatları arasında adil bir ilişki kurulması; uluslararası para reformunun ve besin mallarıyla ilgili güvenlik stoklarının gerçekleştirilmesi.

Kalkınma onyılıının başarısızlığının belirleyici rol oynadığı uluslararası işbirliği çabalarının sonuç vermeyişinden sonra, bloksuz ülkeler yahut daha geniş kapsamlı olarak üçüncü Dünya, geçmişe göre şimdi daha çok birlik gereğini duyuyor. Varılan dünya ekonomik sistemi karşısında militan bir rol oynamanın zorunluluğunu duyuyor. Çünkü varolan sistemin kuralları, dünya ülkelerinin ezici çoğunluğunun dışında, ve çoğu kez onlara karşı olarak saptanmıştı. Bu kurallar adaletsizdi, birer baskı aracı olarak kullanılıyordu

Enerji bunalımı, yoksul ülkelere petrol alanında yahut hammaddeler alanında ilk stratejik zaferlerini kazanma olanağı sağladı. Böylece, ilk kez, geniş kapsamlı barışçı demokratik bir tartışma başlatılabilmiş oldu. Bu tartışma forumu, Başkan Bumedyen'in öncülük ettiği "VI. Birleşmiş Milletler Hammaddeler Olağanüstü Konferansı"dır.

IV. TİCARET VE KALKINMA KONFERANSI (NAİROBİ)

Bu yıl Mayıs ayında, Kenya başkenti Nairobi'de, Birleşmiş Milletler Dördüncü Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD ya da CNUCED) toplandı.

BM Genel Sekreteri, Nairobi'yi kötümser bir yaklaşım içinde tanımladı: "12 yıldan beri pek

çok sorun tartışılıyor. Ama, tartışmalar, hiçbir tedbirin uygulama alanına girmesine yol açmadı."

Kurt Waldheim gözleminde haksız değil. Ama kötümserliği haklı görülemez. Çünkü gelişen, ağırlığını artıran ve etki alanını yaygınlaştıran bir "süreç" var. Uluslararası yeni bir ekonomik düzenin kurulmasını amaçlayan çabaların oluşturduğu süreç.

Gerçi dünya gelirinin üçte ikisine sahip olan gelişmiş ülkeler, nüfus yönünden ancak toplam nüfusun beşte birini barındırıyorlar. Oysa, nüfusun % 30'unu temsil eden en yoksulların dünya gelirinden aldıkları pay % 3 düzeyinde.

Öte yandan, aynı tablo gayrisafi milli hasılda (GSMH) da görülüyor

ULUSAL GELİR EŞİTSİZLİĞİ (kişi başına dolar)

	1952	1972
Gelişmiş kapitalist ülkeler	2000	4000
Kalkınmakta olan ülkeler	125	300

Birinciler, ikincilerin on üç katını aşan bir GSMH'ya sahipler. Kimi verilere göre de, otuz katına ulaşmaktadır.

Eğer, 1970 değerleriyle bir karşılaştırma yapılacak olursa, 1970-1980 arasındaki on yılda GSMH'nın ortalama büyüme oranının % 3 dolaylarında kaldığı görülüyor :

Çünkü, geri kalmış ülkelerde kalkınma hızı yüksek bile olsa nüfus artış oranı aradaki farkı yutmaktadır. Aşağıdaki küçük karşılaştırma bu durumu eksiksiz ortaya koyuyor :

GERİ KALMIŞLARLA SANAYİLEŞMİŞ BATININ FARKI

	Geri Kalmış	
	Ülkeler	Gelişmiş Ülkeler
Kalkınma hızı	% 6	% 4,5
Doğum oranı	% 2,5	% 1,0
Gerçek kalkınma hızı	% 3,5	% 3,5

(Kaynak : IBM Ticaret ve Kalkınma Konferansı, Nairobi)

1970-1980 DÖNEMİ NÜFUS VE KİŞİ BAŞINA DÜŞEN GELİR

	Nüfus * (Milyon)	Kişi başına düşen GSMH		Artış Hızı (%)
		1970	1980	
Üçüncü Dünya Ülkeleri (GSMH 200 \$/kişiden az)	1000	105	108	28
Üçüncü Dünya Ülkeleri (GSMH 200\$/kişi'den çok)	725	410	540	34
Gelişmiş ülkeler (Kapitalist Batı)	675	3100	4000	29

(Kaynak : Robert Mc Namara, "Address to the Board of Governors", Washington, Eylül 1975)

IV. UNCTAD Genel Sekreteri
Dr. Corea Gamani

GELİŞİMİŞLERİN YARDIMI

Öte yandan, pazar ekonomisine rakip gelişmiş kapitalist ülkelerin kalkınma yardımlarının gerçek değeri, satınalma gücü yönünden ifade edilirse, son on yılda yaklaşık % 3 azalmış durumda. Bu yardımın yetersizliği, kalkınma yolunda sayısız ülkeyi yüksek faizle daha fazla borç almaya itiyor. Doğal ki, bunun sonucu bu ülkelerin dış borçları kabarıyor. Petrol üreticisi olmayan ülkelerin 1956 sonunda 9 milyar dolar olan dış borçlarının 1973 sonunda 119 milyara ulaşması bu mekanizmanın çarpıcı örneği değil mi? Oysa, Birleşmiş Milletler çerçevesi içindeki organlarca gelişmiş ülkelerin toplam GSMH'nın binde 7'sini yardım olarak kalkınmakta olan ülkelere vermeleri kararlaştırılmıştı. Zaten, uzun süre, çeşitli çevrelerde sürdürülen tartışma bu yardımın % 10 mu yoksa % 7 mi olması gerektiği noktasında toplandı.

Kaldı ki, dış ticaret açığı da aynı ülkeler için geri dönüşsüz biçimde artmakta. Geri kalmış ülkelerin ithalat bedelleri, ihracat gelirlerinden çok daha büyük bir hızla artmakta. Yalnız 1973/74 döneminde, petrolün oynadığı yeni ve olağanüstü rol bir bölüm az gelişmiş ülkenin ödemeler dengesinin

de "sınırlı bir artışa" a yol açtı. Ama, petrol ihracatçısı olmayan öteki ülkelerin ödemeler dengesindeki toplam açık iki yılda on katına çıkmış bulunuyor. Aşağıdaki tabloda durum daha açık-seçik görülmekte :

DIŞ ÖDEMELER DENGESİ (Milyar \$)			
	1973	1974	1975
OPEC Ülkeleri	3,5	67,0	43,0
OPEC dışı geri kalmış ülkeler	-2,5	-17,5	-27,0

(Kaynak : OECD, Perspectives économiques, Aralık 1975)

Petrolün ekonomik ve siyasal bir silâh olarak kullanılışı, her ne kadar ihracatçı ülkelere (OPEC) belirli bir kazanç sağlanmışsa da, kapitalist dünya petrol-dolarını derhal geri almanın yolunu bulmuştur. Açıkça tablodan da anlaşılacağı gibi, dünya ithalât ve ihracatının varolan düzeni yoksul ülkeler zararına işleyen bir tırmanma içinde. Ekonomik göstergeler böyle bir gerçeğin tanığı. Gelişmiş kapitalist ülkeler ile geri kalmış ülkelerin ihracatları arasındaki genişleyen makas aralığı bunu kanıtıyor.

DÜNYA TİCARETİ

Çünkü, en az 1970 yılından beri, kapitalist dünya ekonomisi hızını ve etkisini her geçen gün daha artıran enflasyonist bir süreç içine girdi. Hammadde satıcısı ve sanayi ürünleri alıcısı olan geri kalmış ülkeler, ekonomik yapıları gereği, sanayileşmiş kapitalist ülkelerdeki yoğun enflasyonu sürekli ithal etme durumunda kalıyorlar.

1974 başına kadar, spekülâtif ve yedekleme amaçlı satın almalar yüzünden dünya ticareti gelişmesini sürdürdü. Ama, daha sonra, büyüme hızları düşmeye başladı. Genel dünya ticareti daraldı.

DÜNYA TİCARETİ (Milyar dolar)					
	1971	1972	1973	1974	1975
İthalât	365	429	587	841	840
İhracat	351	417	547	842	835

(B. M. Aylık İstatistik Bültenleri, İktisadi Rapor, Syf. 516.)

Tablonun belirlediği gibi, 1975 yılında, dünya ithalâtında binde 1; ihracatında ise binde 9 oranında bir gerileme olmuştur.

Dünya ticareti belibli başlı üç bileşene ayrılabilir: Kapitalist Batılı gelişmiş ülkeler (% 69,9), sosyalist ülkeler (%6,5) ve Üçüncü Dünya (% 23,6).

DÜNYA İTHALÂT VE İHRACATI (Milyar dolar)

	Gelişmiş Ülkeler	Sosyalist Blok	Üçüncü Dünya
1971 İthalât	264.5	37.5	63.3
İhracat	251.6	34.6	62.5
1972 İthalât	312.1	45.9	71.3
İhracat	298.2	43.2	75.6
1973 İthalât	429.7	61.9	95.8
İhracat	407.7	57.7	108.8
1974 İthalât	612.1	70.9	157.8
İhracat	543.5	65.5	233.2
1975 İthalât	604.8	57.2	178.1
İhracat	566.4	51.0	217.2

Son beş yılda, her üç grup ithalât ve ihracat hacmini sürekli artırmakla birlikte, 1975'de belirli bir gerileme göze çarpıyor. Buna karşılık sanayileşmiş Batılı ülkelerin ihracatlarında artış -hiç ke-silme olmaksızın- hep devam etmekte.

Kapitalist ülkelerin dünya ticareti içindeki payının sürekli ve düzenli olarak, eşitlikten uzak biçimde artışı, Üçüncü Dünya'ya yeni bir ekonomik düzen aramaya itmiş bulunuyor.

Çünkü, daha açık sözcüklerle, Üçüncü Dünya'daki ağır ekonominin baş sorumlusu kapitalizmdir. Kapitalist Batı (Japonya dahil) sömürge yağmacılığı yoluyla Asya'nın, Afrika'nın, Lâtin Amerika'nın büyük zenginliklerini emdikten sonra, kapitalist pazarlardaki üstün durumundan yararlanarak eski sömürgelerini yeni yöntemlerle sömürmeyi sürdürmekte.

Kapitalist sistemin ekonomik bunalımının son yıllarda iyiden iyiye su yüzüne vurmasından sonra, geri kalmış ülkelerin karşılaştıkları zorluklar daha da arttı. Son Colombo Bloksuzlar Konferansında Libya Devrim Konseyi Başkanı Kaddafi, Peru, Endonezya, Dışişleri Bakanları, Sirilanka Başbakanı bu zorlukları vurgulamaktan geri kalmadılar.

Colombo Konferansı, bir bakıma Bloksuzların ekonomik sorunlarına daha zok ağırlık tanıyan bir forum oldu. Gelişmekte olan ülkelerin egemenlik ve ekonomik bağımsızlık mücadelelerinde, dünya sosyalist sisteminin artan gücünün katkısı daha dikkati çeken bir düzeye ulaştı.

B. M. Dördüncü Ticaret ve Kalkınma Konferansı, (UNCTAD) ya da (CNUCED) sayılabilecek yoğun bir çalışma döneminden sonra, 31 Mayıs sabahı erken saatlerde sona erdi. Konferans başkanlığına ev sahibi ülkenin (Kenya) Ticaret ve Sanayi Bakanı E. T. Mwamunga seçilmişti. Macaristan delegesi Sanos Nyerges ise raportör oldu. Konferansta 32 tane başkan yardımcısı görev yaptı.

NAIROBİ BULUŞMASI

Nairobi'ye, B. M. üyesi 154 ülkeden 139'u yani yaklaşık 2000 delege katıldı. Ayrıca hükümetler-dışı örgütler, B. M.'e bağlı kuruluşlar ve hükümetler arası kurumlar da Konferans'ta yer aldı. Evrensel bir yapıya sahip olan UNCTAD, bir karar, müzakere gözden geçirme ve uygulama organı kimliği ile, bu alanda genel bir örgütlenmenin önemli bir aşaması sayılabilir. Zaten, Nairobi'de, Konferans, B. M. Genel Kuruluna UNCTAD'ı güçlendirmek yolunda çağrıda bulundu.

B. M. Ticaret ve Kalkınma toplantıları, alınan bir kararla, bundan böyle dört yerine üç yılda bir toplanacak. Beşinci Konferans 1979'da. Ne var ki, 1979'a kadar olan süre içinde, bakanlar düzeyinde bir toplantı olacak. Bu buluşmalar da, gene kendi çerçevesinde iki yılda bir yinelenerek sürüp gidecek.

PROGRAM

UNCTAD Genel Sekreteri Corea'ya göre, Nairobi gerçek bir aşama. Bununla birlikte, Nairobi Konferansının en önemli başarısı, uygulanabilirliği sözdışı olmak üzere son anda kabul ettiği "Program" üstünde gerçekleşen "uyam" dur, denebilir. Programın amacı, temel maddelerin evrensel ticaretini yeni bir yapıya kavuşturmak ve böylece üretimini artırmak ve fiyat dalgalanmalarını düzenli kılmak için de kalkınmakta olan ülkelerin ihracat gelirlerini artırmak. Böyle bir programın gerçekleşmesini Konferans, aşağıdaki şartlara bağladı:

— Dünya enflasyonunun, ekonomide görülen değişikliklerin ve bellibaşlı kapitalist ülkelerdeki parasal gelişmelerin hesaba katılması;

— Üreticiler için adil ve ödüllendirici, tüketiciler için ise eşit fiyatların bulunup saptanması:

Kenya Ticaret ve Sanayi Bakanı Mwamunga
(Nairobi Konferansı Başkanı)

— Gelişme durumundaki temel maddeler ticaretinde arz ve talep dengesinin geliştirilmesi.

Öteki amaçlar, ihracat gelirlerinin artırılması yoluyla kalkınan ülkelerin gerçek gelirini düzeltmek ve çoğaltmak, pazar olanaklarının düzeltilmesi, üretimin çeşitlendirilmesi, kalkınan ülkelerde ilk maddelerin mamul maddeye dönüşümünü teşvik etmek şeklinde sıralanabilir.

Gene, benzer şekilde, aynı program, kalkınmakta olan ülkelerin kendi ürünlerini pazarlamak, dağıtmak ve taşımaktaki rollerini artırmayı da amaçlıyor.

Dolayısıyla, böyle bir "program", pek çok ülke için yeni uluslararası ekonomik düzenin temel ayaklarından biri olarak görülmekte. Zaten, tüm Konferans süresince, bu önem, sürekli tartışma konusu oldu.

On altı sanayileşmiş ülke, "temel maddelere ilişkin entegre program" ın kabulünde olumlu oy kullandı. Bunlar Avusturya, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Hollanda, İrlanda, İtalya, İspanya, İsviçre, İsveç, Kanada, Lüksemburg, Norveç, Portekiz, Türkiye ve Yunanistan.

Ne var ki, Nairobi'nin bellibaşlı etkin aktörleri on iki ülke. Altısı, sanayileşmiş Batı ülkeleri: ABD, İngiltere, F. Almanya, Fransa, İsveç, Hollanda. Kalan altı ülke ise, Üçüncü Dünya'dan: Cezayir, Yugoslavya, Venezuela, Jamaika, Endonezya, Brezilya.

Öte yandan, Türkiye'nin "program" a "evet" deyişi dikkati çekiyor. Oysa, MC Hükümetinin yetkili temsilcileri, aynı Konferansta, A.B.D. Dışişleri Bakanı Dr. Kissinger'in "Hammaddeler Bankası kurulması yönündeki önerisine -genel çoğunluğa ters düşmek pahasına- olumlu oy kullanmıştı.

ORTAK FON

Program, hammaddeler fiyatlarının düzenliğe kavuşturulması için bir "ortak fon" kurulmasını öngörüyor. Program kapsamı içine giren temel hammaddeler, yaklaşık yirmi gıda maddesi ve maden cevheri ile bitkisel yağlar şunlar: Boksit, çay, bakır, demir cevheri, et, fosfatlar, süt, süttten ürünler, kahve, kakao, kauçuk, kalay, manganez, muz, pamuk, pamuk ipliği, katı lifler, bu liflerden yapılmış ürünler, şeker, jüt ve jüt ürünleri, tropikal orman ürünleri, yağlı tohumlar. Başka ürünler de, doğal ki, yukarıdaki listeye eklenebilecek.

Nairobi toplantısı, en geç 1977 Martında, ortak fon üstünde müzakerelerin yapılacağı bir konferans toplanmasını kararlaştırmış bulunuyor. Ama, bu tarihe kadar bir dizi hazırlık çalışmaları yapılacak: Ortak fonun amaçlarını, gereksinimlerini, finansman kaynaklarını, çalışma yöntemini, yönetimini ve kararlarını nasıl alacağını saptayacak ön çalışma toplantıları.

Yapılacak işin tarihlerinin konması, bir bakıma cesaret verici.

Nairobi'de, oturum sırasında, yirmiyi aşkın ül- ke ortak fona katkıda bulunmayı üstlendi. Filipin- ler, Hindistan, Endonezya, Norveç, Yugoslavya ve Kenya. Toplam, 156 milyon dolar. Oysa, G. Sekre- ter Corea, fonun oluşması için yaklaşık 3 milyara gerek duyulduğunu söylüyor. Yugoslavya ve -ge- nellikle Üçüncü Dünya'nın önerilerini desteklemek- le birlikte- Romanya dışındaki öteki sosyalist ülke- ler ortak fona katkıda bulunmayı kabul etmediler. Çünkü, bu sonuculara göre, geri kalmış ülkelerin ekonomik durumundan yani kapitalizmin ekonomik bunalımından sorumlu olan kapitalist ülkeler. O halde, niçin kapitalist dünya ile sosyalist ülkeleri bir kefeye koymalı?

Konferansta ortak bir fonun özellikleri ve ama- çları konusunda görüş ayrılıkları belirmesi yüzün- den, 30 Eylül'e (1976) kadar üye ülkeler önerilerini UNCTAD'a bildirmeleri gerekiyor.

Acaba Türkiye buna ne diyecek? Sözü geçen hammaddeler arasında Türkiye'nin ürettiği ve ilk sıralarda ihracatçısı olduğu hiç bir madde yok mu? Örneğin zay, boksit, pamuk, zeytinyağı, şeker gibi...

TEMEL ÜRÜNLERİ STOKLANMASI

Programın öngördüğü çeşitli tedbirler arasın- da, temel ürünlerin depo edilmesine ilişkin ulus- lararası bir mekanizmanın yürürlüğe konması, de- polama politikalarının birbiriyle uyumlu hale sokul- ması ve ulusal planda depolar oluşturulması gibi tedbirler de var.

Aynı şekilde, depolanamayan temel maddeler için de özel tedbirler düşünülmekte.

Öte yandan, Nairobi Konferansı kimi temel maddelere ilişkin olarak açılacak müzakereler için bir "takvim" saptadı. 1976 Eylülünün başından iti- baren, çeşitli temel maddelerle ilgili müzakerelere hazırlık olmak üzere toplantılar düzenlenecek. Mü- zakereler de, 1978 sonuna kadar tamamlanmış ola- cak.

Bununla beraber Jamaika'ya göre, ortak fon çalışmaya başlamadan, hammaddelerin tek tek ele alınarak müzakere konusu edilmesi uygun olamaz. Hammaddeleri tek tek ele almak, aslında, zaman kazanmaya yönelik bir Batı manevrası.

Hammaddeler sorunu, gelişmiş kapitalist ülke- lerin üstünde birlik ve dayanışmaya varamadıkları bir konu. Bu ayrılık yüzünden Konferans kopma nok- tasına ulaştı. Sonunda, ABD'nin siyasal konumunu yumuşatmasıyla durum göreceli olarak "kurtarılmış" oldu.

Hammaddeler üstünde ortaya çıkan görüş ayrı- lıkları, Batılı ülkelerin değişik ölçülerde hammadde gereksinmelerinden doğuyor. Gereksinmelerdeki ayırım, uygulanan politikalarda da belirli bir ayırıma yol açıyor.

Aşağıdaki tablo, batılı sanayileşmiş ülkelerin değişik hammaddeler önündeki bağımlılığını ortaya sermekte :

BATININ HAMMADDE BAĞIMLILIĞI

(Yüzde olarak, 1973)

	A.B.D.	A.E.T.	Japonya
Boksit	86	60	100
Krom	91	100	100
Kobalt	96	100	100
Bakır	6	96	83
Demir cevheri	20	59	99
Kurşun	26	70	70
Manganez	98	99	86
Doğal Kauçuk	100	100	100
Nikel	72	100	100
Fosfat	—	100	100
Kalay	87	99	93
Tungsten	68	100	100
Çinko	63	60	68

(Kaynak: International Economic Report of the President, Mart 1975 Washington, D.C., U. S. Government Printing Office)

HAMMADDELER SAVAŞI

Görülüyor ki, Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Japonya, krom, kobalt, kauçuk, nikel, fosfat, tung- sten gibi hammaddelerde üretici ve ihracatçı ülke- lere % 100 bağımlılar; buna karşılık manganez, ka- lay, boksit ve bakırda da büyük ölçüde bağımlılık- ları sürüyor. Batı kapitalist sistemi hammaddeler adı taşıyan ekonomik olduğu kadar siyasal silâhın etki alanı dışında kalamıyorlar.

Nairobi'de, Washington'un Dr. Kissinger ağ- zıyla önerdiği "Uluslararası Hammaddeler Bankası" yeni ve karmaşık bir sömürgecilik yöntemi.

Açıkça görülen gerçek, hammaddeler savaşının yüzyılın son çeyreğini eni-konu uğraştıracağı. Daha İkinci Dünya Savaşının ardından, ABD, kapitalist sistem adına, kimi ürünlerde stratejik stok yapma politikası uygulamaya başlamıştı. Şimdi ise, gıda maddelerinde aynı uygulamayı daha belirgin olarak sürdürüyor.

VI. UNCTAD Toplantısında, bu politika, Üçüncü Dünyanın Batı tarafından sürekli çığnänen çıkarla- rını ayakta tutmak amacıyla, enflasyonun hammadde- ler üstündeki etkisini sınırlamak ve azaltmak için, yeni bir kimlik kazandı. Hammadde stokları, ulus- lararası bir yönetim altında "düzenleyici", "düzet- tici" bir rol üstlenmiş oluyor. UNCTAD G. Sekre- teri Corea, bu yeni girişimi evrensel bir "üretici- tüketici işbirliği" olarak niteledi. Ama, Batı buna karşı. Stoklamanın yeni biçimine ve amacına karşı. Çünkü, hammaddeler üstünde egemenlik kurmuş olan ve kapitalist ülkelerin çıkarlarını yansıtan çok- uluslu şirketlerin çıkarları böylece bozulmuş ola- cak.

Hammaddelere ilişkin karar mekanizması, çok uluslu şirketlerden çok uluslu bir yönetime geçmiş olacak.